Uttalelse fra Sortland kommune til NOU 2023: 23 Helhetlig forvaltning av akvakultur for bærekraftig verdiskaping

Nærings- og fiskeridepartementet har sendt ut NOU 2023: 23 Helhetlig forvaltning av akvakultur for bærekraftig verdiskaping på høring med høringsfrist 2. januar 2024.

Kommunene er ikke på listen høringsinstanser, men alle organisasjoner som ønsker å sende høringssvar oppfordres til å gjøre det. Det oppfordres også til at man vurderer å sende høringssvar via medlemsorganisasjoner osv. Sortland kommune stiller seg bak Nettverk fjord- og kystkommuner (NFKK) sin høringsuttalelse, og ønsker i tillegg å be Nordland fylkeskommune innarbeide kommunens innspill knyttet til akvakulturtillatelse til undervisnings- og visningsformål i sin høringsuttalelse.

Sortland kommune forventer en forutsigbar og stabil havbrukspolitikk som bidrar til utvikling av norsk havbruk og kompenserer vertskommunene for å legge til rette. Regjeringens oppfølging av havbruksutvalgets anbefalinger må ivareta dette.

Utviklingen av havbruksnæringen er for mange fjord- og kystkommuner det samme som utvikling av lokalsamfunnene. Arbeidsplassene innen havbruk utgjør fremtidsrettede sysselsetting som er stabil, og som kan utvikles til flere arbeidsplasser over tid. Forutsigbare og stabile rammevilkår for sektoren som legger ***utvikling og vekst*** til grunn, er svært viktige distriktspolitiske virkemidler.

Sortland kommune er enig med utvalget i at formålsbestemmelsen må uttrykke de mest overordnede og grunnleggende verdiene som akvakulturloven skal fremme, nemlig langsiktig verdiskaping og bærekraft. En stor svakhet med utredningen er dessverre at mange av de framlagte forslagene må utredes nærmere, og med prosessen om innføring av grunnrenteskatt friskt i minne, forventer Sortland kommune at regjeringen gjennomfører grundige prosesser før eventuelt ny politikk innføres.

Sortland kommune er sterkt uenig i utvalgets forslag om at statlige myndigheter bør overta mer av ansvaret og myndigheten for å utarbeide og vedta arealplaner for sjøområdene. Forslaget er et angrep på det kommunale selvstyret og bør forkastes allerede nå. I de kommunale sjøallmenningene er det mange interesser som skal balanseres. Dette er kommunene best egnet til å styre selv, eventuelt i samarbeid med omkringliggende kommuner. Det bør derfor stimuleres til økt samarbeid mellom kommunene for å sikre helhetlig planlegging og regional kompetanse samtidig med utrulling av marine grunnkart langs kysten.

Sortland kommune viser til utfordringer knyttet til ulik forvaltningspraksis mellom statsforvalter og lang saksbehandlingstid som utfordrer bærekraftig utvikling av sjømatnæringen. Det må sikres enhetlig praksis. Videre er det også utfordrende at statsforvalterne har et ensidig fokus på miljø. Statsforvalterne må i større grad ivareta næringsperspektiver.

Sortland kommune er også sterkt uenig i utvalgets forslag om å avvikle undervisnings- og visningstillatelser. Tillatelsene til undervisningsformål har vært viktige for rekrutteringen til næringen langs kysten, og dersom disse fjernes frykter kommunen at det kan bli vanskelig å etablere studieplasser innen havbruk. Videre mener Sortland kommune i motsetning til utvalget, at det bør satses mer på lokal forskning og at innovasjonskraften som ligger i selskapene må utnyttes bedre. Det bør derfor stimuleres til mer lokal forskningsaktivitet..

Avslutningsvis foreslår utvalget at lokalitetstillatelsene ikke skal begrenses i MTB, men i areal. Etter kommunenes oppfatning vil det føre til at beregningsgrunnlaget for produksjonsavgiften vil forsvinne. Dette kan ikke ha vært tilsiktet av utvalget. Sortland kommune mener at

vertskommunenes inntekter må sikres bedre, og foreslår at vertskommunenes inntekter blir forskriftsfestet.

Sortland kommune støtter Nettverk fjord- og kystkommuner som mener at oppfølging av utvalgets anbefalinger må sikre forutsigbare og stabile rammevilkår som bidrar til utvikling av norsk havbruk og kompenserer vertskommunene for å legge til rette.

Konsekvenser i Sortland kommune

Sortland Videregående skole avdeling Kleiva er en av tre skoler i Nordland fylke som har fått tildelt konsesjon til undervisningsformål. Avdelingen har et tett og godt samarbeid med svært gode og innovative aktører innenfor både fiskeri og havbruk. Gjennom samarbeid med næringen har skolen utviklet et tilbud innenfor videregående utdanning, som både er interessant for elevene, og ikke minst viktig for næringslivet i Nordland. Elever som har gjennomført utdanningen, er ettertraktet som lærlinger, og vil være med på å bemanne opp en næring hvor behovet for fagpersonell er stort.

Skolen erfarer positiv utvikling i elevtallene, og i perioden fra 2015 til 2022 har 115 elver gjennomført Vg2 Akva. I samme periode ble det formidlet 90 lærlinger til bedrifter.

For to år siden etablerte skolen en samarbeidsavtale med den tredje største forskningsinstitusjonen i Norge, NIBIO.

Skolen har også inngått en samarbeidsavtale med Gaia Vesterålen som har planer om å bygge museum som skal ha en enhet ned i sjøen slik at elever, forskere og for så vidt turister, kan følge med på økosystemutvikling i en tareskog som skal etableres utenfor dette anlegget.

Som en konsekvens av oppvarmingen i hav og atmosfære vil det skje store økosystemendringer i sjøen som det blir viktig å følge med på for bønder som skal virke i kystlandskapet.

Visningskonsesjoner

Norge har store muligheter til å skape større verdier fra havet. Gjennom visningskonsesjonene etablerer vi selskapsuavhengig kunnskap om havnæringen. Gjennom opplevelser, kunnskap og læring vil barn og unge knytte bekjentskap med en viktig næring for nasjonen Norge.

Havbruksnæringen vil gjennom bærekraftige rammer vokse, og vil spille en viktig rolle for økt verdiskapingen gjennom nytenking og innovasjon.

Visningssentrene for havbruk bidrar med uvurderlig kunnskap og kompetanse til kommunene gjennom tilbud til barnehager og skoler. Gjennom muligheten til å knytte bekjentskap til havnæringen ved et visningsanlegg, vil dette være med på å øke muligheten til at flere velger en fremtid i næringen i årene som kommer. Visningssentrene er også viktige turistattraksjoner, og bidrar med et lavkosttilbud til turister med kunnskapsformidling om norsk sjømatproduksjon.

Sortland kommune vil også sterkt anbefale å bevare visningskonsesjonene.